

SERVICA

Servican ruokapalvelut

Pohjois-Savon hyvinvointialueen omistajaohjausjaoston käyttöön

7.10.2022

Elintarvikkeiden hankinta

- | Servican elintarvikkeiden hankintaa ohjaa Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (29.12.2016/1397).
- | Valtaosa elintarvikehankinnoista toteutetaan käyttäen paikallisen hankintayhtiö Sansia Oy:n palveluja
- | Servica kuuluu seudulliseen hankintarenkaaseen, jossa ovat lähes kaikki Pohjois- Savon kunnat ja osa Etelä-Savon kuntia
- | Seudullisen hankintarenkaan elintarvikkeiden vuosiosot ovat noin 20 m€, joista Servican elintarvikeostot vuonna 2022 ovat n. 7,5 m€
- | Vuonna 2023 Servican tekemien elintarvikehankintojen arvo nousee noin 13 m€ Pohjois-Savon hyvinvointialueelle sekä viiteen kuntaan tuotettujen ruokapalvelujen vuoksi
- | Kunkin hankintayksikön (esim. Servican tai kunnan) elintarvikkeiden hankintaa ohjaavat omat asiakassopimuksensa, joissa on sovittu raaka-aineiden laatukriteerit, sekä mahdollisesti muita laadullisia tekijöitä
  - Servican tapauksessa esimerkiksi sopimukset hyvinvointialueen sekä eri kuntien kanssa
  - Huomioitava, että laadullisten tekijöiden tulee olla hankintalaissa säädettyjen määrittelyjen mukaisia

Elintarviketoimittajat

- | Seudullisen hankintarenkaan elintarvikkeiden päätoimittajat ovat suuria suomalaisia elintarvikealan yrityksiä, joilla on valmiutta vastata koko hankintarenkaan ja Servican suureen hankintavolyymiin. Tuotteet ovat turvallisia, jäljitettäviä sekä niiden pakkausmerkinnät täyttävät lainsäädännön vaatimukset
- | Päätoimittajien logistiikkaverkostot on suunniteltu siten, että ne pystyvät turvaamaan elintarvikkeiden toimitukset koko Pohjois-Savon alueelle
  - | Kespro: tukkutuotteet, valmisruoka ja hedelmät sekä vihannekset
  - | Valio: maito ja maitotaloustuotteet
  - | Atria: liha ja lihavalmistet
  - | Fazer: tuore leipä ja leipomotuotteet
- | Täydentävä Pielispakari: tuore leipä ja leipomotuotteet
- | 3 lähialueen perunan toimittajaa: Väisänen, Vartiala, Liinakoski

Elintarviketoimittajat

- | Seudullisessa kilpailutuksessa päätoimittajien rinnalle on valittu useita lähitoimijoita, joilla on valmius vastata pienempään paikalliseen kysyntään
- | Hankintaa lähitoimittajilta voidaan tehdä joko kilpailutusten perusteella tai pienimuotoisesti (alle 60t€/4 vuotta) suora hankintapäätöksillä

Perunat ja juurekset

- Tikka, Pyhäjärvi
- Suomäen tila, Sonkajärvi
- Mty Partanen Leevi ja Viljami, Sukeva
- Suonenjoen Peruna ja Vihannes
- Liinakoski: Jäppilä
- Vehviläisen sipuli, Siilinjärvi
- Juureskukko, Suonenjoki
- Kaapo Kukkonen, Suonenjoki
- Voutilainen, Siilinjärvi

Leipomot

- Pielispakari Oy: Nurmes
- Joroisten Leipomo: Joroinen
- Rautavaaran leipomo

Liha ja lihajalosteet

- Savo-Karjalan liha Oy
- Eväsmiehet: Kuopio
- Remeskylän palvi, Kiuruvesi
- Väisäsen kotiliha, Iisalmi

Kotimaiset tuoreet -ja pakastemarjat

- Mujuselän marja: Pieksämäki
- Marjtila Argillander: Kasurila
- Iivananpuron marjtila: Luikonlahti
- Kukkonen mansikanviljelijä : Maaninka
- Miettinen mansikanviljelijä: Karttula
- Sinikasvis, Sukeva
- Suomäen marja- ja perunatila, Sonkajärvi

Muut toimittajat

- Pitkäkosken myllyn ohrasuurimo, Kiuruvesi
- Rantalan Tila, talkkuna: Kuopio
- Siilin Mylly, ohrasuurimot: Siilinjärvi
- Kruunu Herkku Oy (valmisruoka): Joroinen
- Kuopion Perinnetuote (kalatuotteet): Kuopio
- Kalavapriikki: Kuopio
- Mätitalo Syvänniemi
- Tonin kalatuote, Keitele

Raaka-aineiden kotimaisuus ja lähitoimittajien käyttö

- | Servican käyttämien raaka-aineiden kotimaisuusaste kaikkien tuotteiden osalta on 78,54%
- | Suuret tuoteryhmät, kuten maito- ja maitotaloustuotteet, peruna, lihat, lihavalmistetut ja leikkeleet ovat 100% kotimaista alkuperää
- | Kotimaista tarjontaa ei ole lainkaan, tai hyvin vähäisessä määrin säilykkeistä, hedelmissä, mausteissa ja muissa tukku tuotteissa
- | Kotimaisen kalan osuus on kalapakasteissa ja -eineksissä 50% kalojen kokonaishankinnasta.
- | Tuoreen kalan kotimaisuusaste on 17,5%. Järvikalan saatavuus (jalostettuna) on heikkoa ja se on merkittävästi kalliimpi raaka-aine kuin esimerkiksi sei tai ulkomainen lohi
- | Lähiperunan osuus tulee kasvamaan vuoden 2023 aikana, kun paikallinen toimittaja (Vartialan peruna) ottaa uudistetun perunan pakkauslaitteen käyttöön. Tuote sopii tällöin paremmin ammattikeittiökäyttöön.

Kotimaisuusaste ka 78,54	
Tuoteryhmä	Kotimaisuusaste
Tuore leipä ja leipomotuotteet	99,0 %
Maito ja maitotaloustuotteet	100,0 %
Peruna (kuorittu, pesty)	100,0 %
Kasvikset, juurekset (tuoreet)	78,6 %
Lihat	100,0 %
Lihavalmistetut, leikkeleet	100,0 %
Valmisruoka	98,5 %
Kalapakasteet	50,0 %
Kalaeinekset	50,0 %
Kala	17,5 %
Säilykkeet, hedelmät	0-35%

Liha- ja kasviproteiinin käyttö pääruoan proteiinin lähteenä

- | Servican käyttämän lihan kotimaisuusaste on 100%, josta
  - | 65,9% tulee Atrialta ja Kesproilta
  - | 15,6% Savo-Karjalan Lihalta
- | Kasviproteiinin osuus pääruoassa käytetystä proteiinista on 18,5%
  - | Härkäpapuvalmisteet
  - | Soijarouhe
  - | Vehnä-hernerouhe
  - | Linssit, pavut

Lihat ja kasviproteiinilähteet	kg/v	osuus kg/ %
Ruoanvalmistuksessa käytettävät proteiinilähde yht.	111 437	100
Lihatoimittaja (Atria, Kespro)	73 653	66,1
Lähotoimittajan lihat	14 668	13,2
Kasviproteiinin osuus lounaan ruoanvalmistuksessa	23 116	20,7

Lähiraaka-aineiden käyttöä tällä hetkellä

| Kuorittu peruna

- Kuopion kuntakeskuksille (esim. Juankoski, Nilsiä, Maaninka, Karttula) kaikki peruna lähitoimittajilta
- Kuopion keskustan alueen tuotantokeittiöille kaikki peruna lähitoimittajalta, koulujen palvelukeittiöille perunasose lähitoimittajan perunaa (Ison-Bertan kautta) ja kuorittu kokonainen peruna Kespro tukun kautta

| Tuore leipä

- Kuntakeskuksille (kts. yllä) lähialueen toimittajan leipä; Pielispakari
- Keskustan alueelle Fazer Leipomo
- Joillekin Kuopion kouluille toimitetaan maanataisin Joroisten leipomon leipää, jota tarjotaan myös kyseisten tuotantokeittiöiden valmistuksen piirissä olevilla päiväkotiaaterioilla
- Tuoreen lähileivän tarjonta on valitettavan vähäistä ja sen käyttöä emme tällä hetkellä kykene laajentamaan leipomoiden logistiikkaongelmista sekä palvelusopimuslaadun (suola ja kuitu) kriteereistä johtuen

Lähiraaka-aineiden käyttöä tällä hetkellä

- | Kypsä porsaan ja naudon liha
  - Toimittajana Savo-Karjalan liha, joka kerää alueen tuottajilta lihan jalostettavaksi
  - Käytetään kerran viiden viikon ruokalistalla kypsää possukuutiota ja nautajauhelihaa kaikille asiakasryhmille
- | Talkkuna on Rantalan tilan talkkunaa, joka on tarjolla kouluilla ja päiväkodeilla välipalalla kolme kertaa 5 vkon ruokalistalla
- | Tuoreet marjat ostetaan lähialueen marjanviljelijöiltä sesonkiaikaan
  - Pakastemarjaa tulee Pieksämäeltä Mujuselän marjanviljelijältä

Lähialueen tuotteiden käyttö ja merkitys

- | Tällä hetkellä Servica tarjoaa kaikille asiakasryhmilleen palvelusopimuslaadun lisäksi paikallistuotteita
  - Tuoreita kaloja saatavuuden mukaan
  - Perinneruokia juhlapäivissä
  - Tuoreita marjoja sesonki ja hinta huomioiden
  - Leipomotuotteita juhla- ja teemapäivissä

- | Teemme aktiivista yhteistyötä paikallistoimittajien kanssa tuotteiden saatavuuden, laadun ja jalostusasteen kehittämisessä
  - Yhteistyöllä paikallisen toimijan kanssa olemme saaneet esimerkiksi ikääntyville sopivia lihatuotteita ruoanvalmistukseen
  - Joustavuus räätälöidä tuotteita pienemmille asiakasryhmille on parempaa pienempien toimijoiden kanssa

- | Olemme olleet mukana erilaisissa hankeryhmissä kehittämässä Pohjois-Savon tuottajien tarjontaa ammattikeittiöihin sopivaksi (mm. järvikalahanke, luomulihahanke, kotimainen kasviproteiinihanke)

- | Lähialueen tuotteilla ja tuottajilla on keskeinen merkitys alueen huoltovarmuuden näkökulmasta
  - Vakavissa häiriötilanteissa elintarvikkeiden kysyntä voi olla niin laajaa, etteivät suuret toimittajat enää kykene palvelemaan kaikkia asiakkaitaan yhtäaikaisesti

Kotimaisten tai luomutuotteiden käytön lisääminen

- | Servican linjaus on, että aina kun on mahdollista huomioiden tuotteiden saatavuus, hinta ja asiakkaidemme edellyttämä raaka-aineiden laatu, käytämme kotimaisia tuotteita
- | Tällä hetkellä lähielintarvikkeista jotkut lihatuotteet ovat olleet jopa edullisempia, kuin päätoimittajien tarjoamat tuotteet
- | Elintarvikkeiden hinnan ennustettavuus on tällä hetkellä vaikeaa; vuoden 2023 osalta ennuste on vähintään 15% korotusta nykyisiin hintoihin, mikäli globaali tilanne ei olennaisesti muutu
- | Pelkona on, että mm. sähkön hinnan jyrkkä nousu tulee halvaannuttamaan pientoimittajien toimintaa merkittäväällä tavalla tulevan talven aikana
- | Luomutuotteiden käyttö ei ole merkittävää Servicassa kuin satunnaisten tuotteiden osalta
  - Tämän hetkiset asiakkaat eivät ole nähneet lisäarvoa niiden käyttämiselle, jolloin niiden käyttämisen lisäkustannuksista ei ole haluttu maksaa lisää ateriahinnoissa